

Neljapäev, 7. mai 2009

22. väljendab kindlameelsust täita täiel määral oma rolli, täita oma kohustusi COSACi toimivuse tagamiseks ning jätkata COSACi sekretariaadile ja riikide parlamentide esindajatele tehnilise toe andmist;

23. tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide tegevus COSACis peab olema vastastikku täiendav ning seda ei tohi väljastpoolt killustada ega kuritarvitada;

24. on seisukohal, et Euroopa Parlamendi komisjonid peaksid olema tugevamini kaasatud COSACi istungite ettevalmistamisse ja olema nendel istungitel tugevamini esindatud; on seisukohal, et Euroopa Parlamendi delegatsiooni peaks juhtima põhiseaduskomisjoni esimees ning delegatsiooni koosseisus peaksid olema nende komisjonide esimehed ja raportöörid, kelle valdkonda COSACi parasjagu toimuva istungi päevakorrapunktid kuuluvad; peab vajalikuks, et COSACi istungite käigust ja tulemustest teavitataks esimeeste konverentsi ja saadikuid pärast iga kohtumist;

*

* *

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele.

Kodanikualgatuse rakendamine

P6_TA(2009)0389

Euroopa Parlamendi 7. mai 2009. aasta resolutsioon, millega palutakse komisjonil esitada ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus kodanikualgatuse rakendamise kohta (2008/2169(INI))

(2010/C 212 E/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 192 teist lõiku;
- võttes arvesse 13. detsembril 2007. aastal allkirjastatud Lissaboni lepingut, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut;
- võttes arvesse Euroopa põhiseaduse lepingut ⁽¹⁾;
- võttes arvesse oma 20. veebruari 2008. aasta resolutsiooni Lissaboni lepingu kohta ⁽²⁾;
- võttes arvesse oma 19. jaanuari 2006. aasta resolutsiooni järelemõtlemisaja kohta: Euroopa Liitu käsitleva arutelu hindamise struktuur, teemad ja kontekst ⁽³⁾;
- võttes arvesse kodukorra artikleid 39 ja 45;
- võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit ja petitsioonikomisjoni arvamust (A6-0043/2009);

⁽¹⁾ ELT C 310, 16.12.2004, lk 1.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0055.

⁽³⁾ ELT C 287 E, 24.11.2006, lk 306.

Neljapäev, 7. mai 2009

- A. arvestades, et Lissaboni lepinguga viiakse sisse kodanikualgatus, mille puhul võivad vähemalt miljon kodanikku märkimisväärsest arvust liikmesriikidest kutsuda komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohase ettepaneku küsimustes, mille suhtes kodanike arvates on vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt (ELi lepingu artikli 11 lõige 4 Lissaboni lepinguga muudetud versioonis);
- B. arvestades, et miljonile liidu kodanikule antakse sellega samasugune õigus kutsuda komisjoni üles esitama õigusakti ettepanekut, nagu on nõukogul alates Euroopa Ühenduste asutamisest 1957. aastal (algselt EMÜ asutamislepingu artikkel 152, praegu EÜ asutamislepingu artikkel 208, tulevase ELi toimimise lepingu artikkel 241) ja Euroopa Parlamendil alates Maastrichti lepingu jõustumisest 1993. aastal (praegu EÜ asutamislepingu artikkel 192, tulevikus ELi toimimise lepingu artikkel 225);
- C. arvestades, et kodanikud võtavad seega otseselt osa Euroopa Liidu õiguspädevuse teostamisest, olles esimest korda vahetult kaasatud ELi õigusloomega seotud ettepanekute algatamisse;
- D. arvestades, et muudetud ELi lepingu artikli 11 lõike 4 eesmärk on kehtestada üksikisiku õigus osaleda kodanikualgatuses, mis tuleneb otseselt õigusest osaleda liidu demokraatlikus protsessis vastavalt muudetud ELi lepingu artikli 10 lõikele 3;
- E. arvestades, et algatusõigust aetakse sagedasti segi petitioonide esitamise õigusega; arvestades vajadust tagada, et kodanikud on sellest erisusest täiel määral teadlikud, eelkõige põhjusel, et petitiooniga pöördutakse Euroopa Parlamendi poole, kodanikualgatuse adressaadiks on aga komisjon;
- F. arvestades, et liidu institutsioonid ja liikmesriigid peavad looma tingimused liidu kodanike osalemisõiguse sujuvaks, läbipaistvaks ja tõhusaks teostamiseks;
- G. arvestades, et Euroopa Parlament ja nõukogu määravad seadusandliku tavamenetluse kohaselt määruste abil kindlaks kodanikualgatuse esitamise korra ja tingimused, kaasa arvatud minimaalse liikmesriikide arvu, millest need kodanikualgatused peavad pärinema (ELi toimimise lepingu artikli 24 esimene lõik);
- H. arvestades, et kõnealuse määruse vastuvõtmisel ja rakendamisel tuleb tagada eelkõige põhiõigused võrdsele kohtlemisele, heale haldusele ja tõhusale õiguskaitsele;

Liikmesriikide minimaalne arv

- I. arvestades, et minimaalse liikmesriikide arvu puhul, millest need kodanikualgatused peavad pärinema (ELi toimimise lepingu artikli 24 esimene lõik), peab olema tegemist liikmesriikide märkimisväärse arvuga (muudetud ELi lepingu artikli 11 lõige 4);
- J. arvestades, et liikmesriikide minimaalset arvu ei tohi meelevaldselt kindlaks määrata, vaid tuleb lähtuda määruse eesmärgist ning seda tuleb tõlgendada koostoimes aluslepingute muude sätetega, et vältida vastuolulisi tõlgendusi;
- K. arvestades, et kõnealuse määruse eesmärk on tagada, et ELi õigusloomeprotsessi algatamine ei lähtuks liikmesriikide erahuvidest, vaid Euroopa ühisest huvist;
- L. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 76 osutatakse, et ühe neljandiku liikmesriikide algatusel esitatud õigusakti ettepanek võtab eeldatavasti piisavalt arvesse Euroopa ühiseid huve; arvestades, et seetõttu ei tekita selline liikmesriikide minimaalne arv vastuolusid;
- M. arvestades, et kõnealuse määruse eesmärk täidetakse üksnes siis, kui see seotakse toetusavalduste minimaalse arvuga kõikidest kõnealustest liikmesriikidest;

Neljapäev, 7. mai 2009

- N. arvestades, et muudetud ELi lepingu artikli 11 lõike 4 põhjal, kus on sätestatud miljoni kodaniku nõue, saab järeldada, et liidu ligikaudse 500-miljonilise elanikearvu puhul saab pidada representatiivseks 1/500 elanikkonnast;

Osalejate minimaalne vanus

- O. arvestades, et muudetud ELi lepingu artikli 11 lõikes 4 pöörduakse kõikide liidu kodanike poole;
- P. arvestades, et kõik demokraatliku osaluse õiguse piirangud ja mistahes ebavõrdne kohtlemine vanuse tõttu peavad olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega;
- Q. arvestades samuti, et soovitatav on vältida vastuolulisi tõlgendusi, mis võiksid tekkida näiteks siis, kui Euroopa Parlamendi valimistel osalemise minimaalne vanus on liikmesriigis madalam kui Euroopa kodanikualgatuses osalemist lubav minimaalne vanus;

Menetlus

- R. arvestades, et eduka kodanikualgatuslega kohustatakse komisjoni kodanike taotlust käsitlema ja otsustama, kas ja millisel määral ta asjakohase õigusakti ettepaneku esitab;
- S. arvestades, et algatustes oleks soovitatav viidata ühele või mitmele asjakohasele õiguslikule alusele, et komisjon saaks kavandatud õigusakti esitada;
- T. arvestades, et kodanikualgatus saab käsitleda üksnes siis, kui see on vastuvõetav, nimelt seetõttu, et:
- algatuses sisaldub taotlus komisjonile esitada liidu õigusakti ettepanek,
 - liidul on õigusloome pädevus ja komisjonil on õigus esitada asjaomase küsimuse kohta ettepanek,
 - taotletav õigusakt ei ole selgelt vastuolus ühegi liidus kohaldatava õiguse üldpõhimõttega;
- U. arvestades, et kodanikualgatus on edukas, kui see on eespool mainitud mõttes vastuvõetav ja representatiivne selles mõttes, et seda toetab vähemalt miljon kodanikku, kelle puhul on tegemist kodanikega märkimisväärsest arvust liikmesriikidest;
- V. arvestades, et komisjoni ülesanne on kontrollida, kas eduka kodanikualgatus eeldused on täidetud;
- W. arvestades, et kodanikualgatus läbiviimiseks on väga soovitatav enne toetusavalduste kogumise alustamist veenduda õiguslikult kodanikualgatus vastuvõetavuses;
- X. arvestades, et komisjonil ei ole võimalik toetusavalduste ehtsust kontrollida ja seega peaksid seda tegema liikmesriigid; arvestades, et liikmesriikide asjaomased kohustused laienevad siiski vaid muudetud ELi lepingu artikli 11 lõikes 4 osutatud algatustele ja mitte mingil juhul algatustele, mis ei ole eespool mainitud põhjustel vastuvõetavad; arvestades, et seetõttu peavad liikmesriigid juba enne toetusavalduste kogumist olema veendunud, et kodanikualgatus on õiguslikult vastuvõetav;
- Y. arvestades, et kui komisjon kontrollib kodanikualgatus vastuvõetavust, peab ta piirduma üksnes eespool mainitud õiguslike alustega ja ei või mingil juhul võtta aluseks poliitilisi kaalutlusi; arvestades, et sellega tagatakse, et komisjon ei või vabalt otsustada oma poliitiliste kaalutluste alusel, kas kuulutada kodanikualgatus vastuvõetavaks või mitte;

Neljapäev, 7. mai 2009

- Z. arvestades, et näib olevat otstarbekas jaotada kodanikualgatuse menetlus järgmisesse viide etappi:
- algatuse registreerimine,
 - toetusavalduste kogumine,
 - algatuse esitamine,
 - komisjoni seisukoha avaldamine,
 - kontrollimine, kas taotletav õigusakt vastab aluslepingutele.

Läbipaistvuse põhimõte

- AA. arvestades, et kodanikualgatus on õiguspäevuse teostamise vahend õigusloome valdkonnas ja seetõttu tuleb selle suhtes kohaldada läbipaistvuse põhimõtet; arvestades, et see tähendab, et kodanikualgatuse korraldajad peavad võtma avalikult vastutuse selle rahastamise, sealhulgas selle rahastamise allikate eest;

Protsessi poliitiline järelevalve

- AB. arvestades, et Euroopa Parlamendi poliitiline ülesanne on teostada järelevalvet kodanikualgatuse protsessi üle;
- AC. arvestades, et see kohustus puudutab eelkõige kodanikualgatusi käsitleva määruse rakendamist ja komisjoni poliitilist seisukohta kodanikualgatuses esitatud taotluse suhtes;
- AD. arvestades, et on oluline tagada kodanikualgatuse raames komisjonile esitatud taotluste ning Euroopa Parlamendi poolt demokraatlikult vastu võetud prioriteetide ja ettepanekute kokkusobivus;
1. palub komisjonil vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 24 esitada viivitamata pärast Lissaboni lepingu jõustumist Euroopa Parlamendile ettepaneku võtta vastu määrus kodanikualgatuse kohta;
 2. kutsub komisjoni üles järgima seejuures nõuetekohaselt käesoleva resolutsiooni lisas toodud soovitusi;
 3. nõuab, et määrus oleks selge, lihtne ja kasutajasõbralik, sisaldades kodanikualgatuse määratlusega seotud praktilisi aspekte, et seda mitte segi ajada petitatsioonide esitamise õigusega;
 4. otsustab analüüsida koheselt pärast kõnealuse määruse vastuvõtmist võimalust luua kodanikualgatuse protsessi üle järelevalveks tõhus süsteem;

*

* *

5. teha presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 7. mai 2009

LISA

SOOVITUSED KOMISJONI ETTEPANEKU SISU KOHTA VÕTTA VASTU EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS SEOSE KODANIKUALGATUSE RAKENDAMISEGA***Liikmesriikide minimaalse arvu kindlaksmääramine***

1. Minimaalne liikmesriikide arv, millest algatuses osalevad kodanikud peavad pärinema, on üks neljandik liikmesriikidest.
2. See nõue täidetakse üksnes juhul, kui igast asjaomasest liikmesriigist toetab algatust vähemalt 1/500 elanikkonnast.

Osalejate minimaalse vanuse kindlaksmääramine

3. Iga liidu kodanik, kellel on oma liikmesriigi õiguse kohaselt õigus hääletada, võib kodanikualgatuses osaleda.

Menetluse väljatöötamine

4. Kodanikualgatuses menetlus hõlmab viit järgmist etappi:
 - algatuse registreerimine,
 - toetusavalduste kogumine,
 - algatuse esitamine,
 - komisjoni seisukoha avaldamine,
 - kontrollimine, kas taotletav õigusakt vastab aluslepingutele.
5. Kodanikualgatuses esimene etapp algab sellega, kui korraldajad registreerivad kodanikualgatuses komisjoni juures, ning lõpeb komisjoni ametliku otsusega kodanikualgatuses eduka registreerimise kohta. Seda iseloomustavad järgmised toimingud:
 - a) Korraldajad peavad kodanikualgatuses komisjoni juures nõuetekohaselt registreerima. Registreerimisel esitab iga korraldaja ühes Euroopa Liidu ametlikus keeles oma nime, sünnikuupäeva, kodakondsuse, elukoha ja kodanikualgatuses täpse sõnastuse.
 - b) Komisjon kontrollib registreeritava kodanikualgatuses vormilist vastuvõetavust. Kodanikualgatus on vormiliselt vastuvõetav, kui on täidetud järgmised neli tingimust:
 - selles sisaldub taotlus komisjonile esitada ettepanek liidu õigusakti vastuvõtmiseks,
 - liidule on aluslepingutega, mille liit põhineb, antud pädevus selleteemalist õigusakti vastu võtta,
 - komisjonil on vastavalt aluslepingutele, mille liit põhineb, pädevus esitada ettepanek selleteemalise õigusakti vastuvõtmiseks,
 - taotletav õigusakt ei ole selgelt vastuolus liidus kohaldatavate õiguse üldpõhimõtetega.

Komisjon toetab korraldajaid vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklile 41, et tagada registreeritud algatuste vastuvõetavus. Lisaks teavitab komisjon kodanikualgatuses korraldajaid ka juba menetletavatest või kavatsetavatest õigusakti ettepanekutest, mis käsitlevad vastava kodanikualgatusesega tõstatatud küsimusi, ja edukalt registreeritud kodanikualgatuses, mille sisu kattub osaliselt või täielikult samade küsimustega.

Neljapäev, 7. mai 2009

- c) Kahe kuu jooksul pärast kodanikualgatuse registreerimist peab komisjon tegema otsuse algatuse vastuvõetavuse ja registreerimiseks sobivuse kohta. Registreerimisest võib keelduda üksnes õiguslikel põhjustel, kuid mitte mingil juhul poliitilistel kaalutlustel.
- d) Otsus adresseeritakse nii korraldajatele isiklikult kui ka üldsusele. Korraldajaid teavitatakse otsusest ja see avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike teavitatakse otsusest viivitamata.
- e) Otsuse vaatavad läbi Euroopa Liidu Kohus ja Euroopa Ombudsman liidu asjakohaste õigusaktide alusel. Seda kohaldatakse *mutatis mutandis* ka juhul, kui komisjon on vastava otsuse tegemata jätnud.
- f) Komisjoni veebilehel on üldsusele kättesaadav register, kuhu on kantud kõik edukalt registreeritud kodanikualgatused.
- g) Kodanikualgatuse korraldajatel on võimalik algatus igal ajal tühistada. Sellisel juhul loetakse algatus mitteregistreerituks ja see kustutatakse komisjoni eespool nimetatud registrist.
6. Kodanikualgatuse teise etapi käigus kogutakse üksikisikute toetusavaldusi edukalt registreeritud kodanikualgatusele ning liikmesriigid kinnitavad ametlikult toetusavalduste kogumistulemused. Seda iseloomustavad järgmised toimingud:
- a) Liikmesriigid kehtestavad Euroopa kodanikualgatuse nõuetele vastavate toetusavalduste kogumise ja kogumistulemuste ametliku kinnitamise tõhusa korra.
- b) Toetusavaldus on nõuetekohane, kui see on tehtud toetusavalduste kogumiseks ettenähtud tähtaja jooksul, järgides asjaomase liikmesriigi ja Euroopa Liidu asjakohaseid õigusakte. Toetusavalduste kogumise tähtaeg on üks aasta. Tähtaeg algab kolmanda kuu esimesel päeval pärast otsuse vastuvõtmist kodanikualgatuse registreerimise kohta.
- c) Iga toetusavaldust tuleb isiklikult kinnitada, reeglina isikliku allkirjaga (käsitsi või kui see on asjakohane, elektrooniliselt). Toetusavaldus peab sisaldama vähemalt isiku nime, sünnikuupäeva, elukohta ja kodakondsust. Kui isik omab mitut kodakondsust, siis märgib ta neist omal valikul ära ainult ühe.
- Isikuandmete suhtes kohaldatakse andmekaitseõudeid, mille eest vastutavad kodanikualgatuse korraldajad.
- d) Toetusavalduse saab esitada ainult ühe korra. Iga toetusavaldus sisaldab isiku eraldi vandetootust, et ta ei ole juba eelnevalt samale kodanikualgatusele toetust avaldanud.
- e) Iga toetusavalduse saab enne toetusavalduste kogumistähtaja lõppu tühistada. Algselt antud toetus muutub seeläbi kehtetuks. Korraldajad peavad iga toetust avaldavat isikut sellest teavitama. Iga toetusavaldus peab sisaldama isiku eraldi deklaratsiooni, et teda on sellest võimalusest teavitatud.
- f) Iga toetust avaldav isik saab korraldajatelt oma toetusavalduse koopia, sealhulgas oma vandetootuse ja tühistamisvõimalusest informeerituse deklaratsiooni koopia.
- g) Pärast toetusavalduste üksikasjade kontrollimist väljastavad liikmesriigid kahe kuu jooksul kodanikualgatuse korraldajatele ametliku kinnituse nõuetekohaste toetusavalduste arvu kohta, kusjuures loend koostatakse toetust avaldanud isikute kodakondsuse järgi. Liikmesriigid tagavad asjaomaste meetmetega, et iga toetusavaldust kinnitab vaid üks liikmesriik ning tõhusalt välditakse mitmekordset kinnitamist eri liikmesriikide või sama liikmesriigi erinevate ametite poolt.
- Isikuandmete suhtes kohaldatakse andmekaitseõudeid, mille eest vastutavad liikmesriikide asjaomased ametiasutused.
7. Kodanikualgatuse kolmas etapp algab siis, kui korraldajad esitavad kodanikualgatuse komisjonile, ning lõpeb komisjoni ametliku otsusega kodanikualgatuse eduka esitamise kohta. Seda iseloomustavad järgmised toimingud:
- a) Korraldajad peavad kodanikualgatuse komisjonile nõuetekohaselt esitama. Esitamisel tuleb lisada liikmesriigi kinnitus toetusavalduste arvu kohta.

Neljapäev, 7. mai 2009

- b) Komisjon kontrollib esitatud kodanikualgatuse representatiivsust. Kodanikualgatus on representatiivne, kui:
- seda toetab vähemalt miljon liidu kodanikku,
 - kelle puhul on tegemist kodanikega vähemalt ühest neljandikust liikmesriikidest,
 - iga asjaomase liikmesriigi kodanike arv kujutab vähemalt 1/500 selle liikmesriigi elanikkonnast.
- c) Kahe kuu jooksul pärast kodanikualgatuse esitamist langetab komisjon otsuse kodanikualgatuse esitamise edukuse kohta. See otsus hõlmab avaldust kodanikualgatuse representatiivsuse kohta. Algatuse esitamisest võib keelduda üksnes õiguslikel põhjustel, kuid mitte mingil juhul poliitilistel kaalutlustel.
- d) Otsuse suunatakse nii korraldajatele isiklikult kui ka üldsusele. Korraldajaid teavitatakse otsusest ja see avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike teavitatakse otsusest viivitamata.
- e) Otsuse vaatavad läbi Euroopa Liidu Kohus ja Euroopa Ombudsman liidu asjakohaste õigusaktide alusel. Seda kohaldatakse *mutatis mutandis* ka juhul, kui komisjon on vastava otsuse tegemata jätnud.
- f) Komisjoni veebilehel on üldsusele kättesaadav register, kuhu on kantud kõik edukalt esitatud kodanikualgatused.
8. Kodanikualgatuse neljandas etapis käsitleb komisjon üksikasjalikult algatuses tõstatatud küsimusi ning etapp lõpeb komisjoni ametliku seisukoha avaldamisega algatuses sisalduva taotluse kohta komisjonile esitada õigusakti ettepanek. Seda iseloomustavad järgmised toimingud:
- a) Edukalt esitatud kodanikualgatus kohustab komisjoni käsitlema sisuliselt algatuses tõstatatud küsimusi.
- b) Sel eesmärgil kutsub komisjon kodanikualgatuse korraldajad kuulamisele ja annab neile võimaluse algatuses tõstatatud küsimusi põhjalikult selgitada.
- c) Komisjon peab langetama otsuse algatuses sisalduva taotluse kohta kolme kuu jooksul. Kui komisjon ei kavatse ettepanekut esitada, selgitab ta Euroopa Parlamendile ja algatuse korraldajatele selle otsuse põhjuseid.
- d) Otsuse suunatakse nii korraldajatele isiklikult kui ka üldsusele. Korraldajaid teavitatakse otsusest ja see avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*. Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike teavitatakse otsusest viivitamata.
- e) Kui komisjon jätab otsuse kodanikualgatuses esitatud taotluse kohta tegemata, vaatavad selle läbi Euroopa Liidu Kohus ja Euroopa Ombudsman liidu asjakohaste õigusaktide alusel.

Läbipaistvuse põhimõte

9. Edukalt registreeritud kodanikualgatuse korraldajad peavad sobiva ajavahemiku jooksul pärast menetluse lõpetamist esitama komisjonile aruande algatuse rahastamise kohta, sealhulgas rahastamise allikad (läbipaistvusaruanne). Komisjon vaatab aruande läbi ja avaldab selle koos arvamusega.
10. Reeglina peaks komisjon kodanikualgatuse sisuga tegelema alles siis, kui läbipaistvusaruanne on nõuetekohases vormis esitatud.
-